

את התוצאה אפשר לראות בפניה של רות. אחת המעריצות

באמת אינני אשם... ואין זה סוד אצלי, עכשיו, אני כהוגן מאוד!

הבקתי ברחוב עמוד חשמל פתאום. נשקתי לחלבן במקום לומר "שלום", הופעתי בפניו במשרד היום...

את ה"היפטי הופטי", הופטי היפטי הופ, הופ הופצ!

שוב נראה לי העולם ורוד, הכל מושלם ט ט טופ... מוכן אני ברחוב לרקוד

שאנחנו מסתמים את טעמו הזול של הקהל. לעומת זאת, אין לגי צה"ל כל התנגדות לשירים אלה. תוכניותיו גרושות בהם, שירי רים מיוחדים מוקדשים להם. אלא שאי הוא משלם לזמרים עבור שידורם.

בתנאים אלה, מוכן שאין איש מחבר שיר חוש. וגם אילו חובר שיר כזה, לא היו חב רות התקליטים ממהרות להקליטו. למי להן? הרי קל יותר לצל את הפירסומת הפופולריות של דני קיי, למשל, לתרגם אח משיריו, מאשר לצאת עם שיר חדש אשר אינו לא שמע אותו.

סי צריך לחנך

עד כאן סיפורה של תעשיית התקליטים בארץ. אולם אין זו סתם תעשייה, כתעשיית נעליים או ייצור נגינים. היא כיום גור ממדרגה ראשונה בעיצוב דמותה של התרבות העברית, בעיצוב אופקו ומינהגיו של דור הגדל ליד מקלטי הרדיו. השפעתה אינה כל תלויה בטיב החומר או ברמת התזמורת.

כל זמן שתעשייה זו תישאר שסח"ה הפקו ישלטו בה האינטרס של היצרן לצמצם או הוצאותיו למינימום, להגיש לקהל את הדב הזול ביותר, הכרוך במאמץ הקטן ביותר אולם תעשייה זו גם שימשה פעם מכשיר חינוכי ותרבותי חשוב, החזירה את השירי הגדולים של התקופות הגדולות בתולדות ד יישוב. אין כל ס סה מדוע לא תמלא תפקיד זה מחדש.

הפזמונאים והמשוררים שחיברו פעם א שירי העם, המחברים שנתנו לו את מנגינתו המלהיבות והנעלות ב ותר, חייבים שוב לת פוס את מקומם בו. אם לא אותם המשוררי והמחברים, אי אחרים, אלה השייכים לדו החדש. אולם בכל אופן אסור כי תפקידו ישאר נזלתם של קומץ אנשים, המנותקים ל חלוטין מערכי התרבות העברית, מן הרר היוצרת של תרבות זו.

במקום השירים של היום חייבים לבנו שירי טובים יותר, אמתיים יותר, מתאימי יותר לתרבות ולנוף הארץ. על-ידי עז החזרתם לילחמו במכת החיקוי שמתפשט מדי יום. כי אם כבר הפך התקליט לפחנך ד דור — רצוי שיהיה זה תקליט עברי, לא ליט זר וריקני.

יימכר תקליט אחד של ג'אז מקורי. טענה זו נמצאת בפי כל הזמרים. ארבע או חמש פעמים ביום, אמרים הם, משרד קול ישראל שירים קלים — וכמעט תמיד הם לועזיים. אפילו כשמישהו מבקש שיר מסויים במהדורתו העברית, נותנים לו את המקור. בצורה זו, טוענים הם, מפתח קול ישראל את טעם הקהל דווקא בכיוון לתקליט הזר, ולזמר הישראלי אין ברירה אלא לספק את הדרישה לשיר שקול ישראל עזר להפוך אותו לפופולרי. ואחר-כך בא קול ישראל וטוען שהוא לא משרד את השירים שלנו מפני שהם לא מקוריים ותולה בנו את האשמה

על תקליטיהן תוויות חדשות, נושאות שם של פירמה שאינה קיימת, מוכרות אותם כ" יצירות חדשות משלהן.

"הרדיו מחרים אותנו"

"לא אנחנו אשמים במצב זה," כתלונן יש" ראל יצחקי, הכוכב העולה של תעשיית ה" תקליטים העברית. "קול ישראל הטיל עלינו חרם ומסרבו לנגן את השירים שלנו. ואז אין לנו ברירה אלא לתרגם שירים לועזיים, שהם כבר מפורסמים ואהובים על הקהל. כי אם נחכה עד שקול ישראל ישרר את שירינו ו" יעזור להחזיר אותם לקהל הרחב, מעולם לא

ליטים בארץ. צעירים וצעירות נכנסים אליהן, מבקשים לשמוע את השיר העברי האחרון. לא שיר-לכת או גבורה, כי אם שיר שלפיו אפשר לרקוד טנגו או רומבה — העיקר שיהיו לו מלים עבריות, מושרות בפי זמר זה או אחר שקולו רכש לו מקום בלבם. אין זה עניין של אידיאולוגיה או עקרונות לאומיים; הם פשוט רוצים להבין את מה שהזמר אמר. בשבילם, שיר-אהבה צרפתי, מושר בפי טיגו רוסי, נופל בערכו משיר עברי שאפשר להבין את תוכנו — אפילו אם אין הזמר כה טוב. ומה הם מקבלים? ב" 95% מן המקרים: שיר קובנאי, איטלקי או אמריקאי אשר מחבר חובב צירף לו כמה מלים עבריות, דברי הבאי לרוב, שאין להם כל קשר עם המקור הלועזי.

גם אחרים סתרגמים

שבועות מעטים לאחר שנשמע לראשונה שיר צרפתי מלבב, בשם "שגעוני הקטנטן", הולבשה לו צורה עברית ורובבות אנשים החלו שרים את "זה הסוד שלי". השיר תורגם גם לשפות אחרות ותחנות-שידור בכל העולם חזרו עליו בלי סוף. בכל מקום העריצו את שים את היצירה הצרפתית הנאה. אולם, ל" מעשה, לא היה זה שיר צרפתי מקורי. הוא עובד משיר קאובוי אמריקאי, תורגם לצר" פתית, וזה להצלחה עולמית.

עתה משכש הוא דוגמה לכל אלה הטוענים כי אין כל הבדל בין שיר מתורגם לשיר מקורי. "עובדה שגם האמריקאים העתיקו מאתנו את השיר, צאנה! צאנה!" אמרים הם. "כל העמים עושים זאת. מדוע יהיה לנו אסור?" אולם אין אף ארץ אחת בעולם שאחוזו כה גדול משיריה החדשים מתורגמים משירים זרים. גם בתורכיה וביוון, למשל, שרים ג'אז מתורגם. אולם על כל תקליט כזה ישנם עש" רה תקליטים מקוריים. אם הקהל רוצה דווקא לשמוע ג'אז, מספקים לו מחברים ופזמונאים משלו שירים הקרובים לרוחו, עיבוד תורכי או יחני של מוסיקה זאת — לא סתם חיקוי ריקני של תרבות זרה.

המצב הגיע עד כדי כך שחברות מסויימות הסיקו את המסקנה ההגיונית, קיצצו את סירי חתן ומאמציהן עד למינימום. הקליטו יציר רות לועזיות מעל גבי תקליט זר, הדביקו

מקהדה זו טיפוסית למקהלות המשתתפות בהקלטות. היא מורכבת כוזה מחובבים, לרוב מכריו האישיים של הזמר. שעה קלה לפני התחלת ההקלטה לומדים הם בעל-פה את המלים המועטות שעליהם להשמיע במיקרופון כשעת ההקלטה.

וברינה